

Analýza – trestní
oznámení ve věci konání
voleb

Rekapitulace Vašeho dotazu

Obracíte se na nás ohledně konání voleb ve Vaší obci. Krajský soud svým rozsudkem zrušil volby konané na podzim 2018 a nařídil konání nových voleb, které proběhly. Domníváte se, že před těmito opakovanými volbami došlo ke spáchání několika trestných činů. V této věci jste již podal trestní oznámení. Obdržel jste odpověď Policie ČR a nyní se připravujete k podání vysvětlení ohledně tohoto trestního oznámení.

Naše doporučení

Doporučujeme ve věci podat co nejkonkrétnější vysvětlení. Zaměřte se především na skutky, které se udály. Právní hodnocení skutku, který se udál, resp. o jaký trestný čin se může jednat, provádí policie (za součinnosti státního zastupitelství). Policie ani státní zástupce proto nejsou vázáni zhodnocením věci v uplatněném trestním oznámení.

Podrobný právní rozbor najdete na straně 3 tohoto dokumentu.

Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály. Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k bližšímu pročtení následující manuály, na které dále v textu odkazujeme:

- Manuál [Jak probíhá trestní řízení](#),
Dostupný z: <https://frankbold.org/poradna/korupce-a-transparentnost/korupce-a-jednani-uredniku/korupce-a-stret-zajmu-v-trestnim-pravu/rada/jak-probiha-trestni-riz>
- Manuál [Jak podat trestní oznámení?](#)
Dostupný z: <https://frankbold.org/poradna/korupce-a-transparentnost/korupce-a-jednani-uredniku/korupce-a-stret-zajmu-v-trestnim-pravu/rada/jak-podat-trestni-oznam>

Podrobný právní rozbor

Na začátek je třeba uvést, že trestní řízení je obvykle až poslední možností obrany práv (tj. přichází na řadu až tehdy, nelze-li uplatnit postih podle jiných právních předpisů, typicky podle přestupkového zákona). Policie trestní řízení zahájí až v okamžiku, kdy všechny informace nasvědčují tomu, že byl trestný čin spáchán. Pokud police vyhodnotí předložené informace a důkazy za nedostatečné, trestní stíhání odloží.

Policie také může rozhodnout, že se nejedná o trestný čin, ale o přestupek. Ve Vašem případě by se dalo uvažovat o přestupcích podle § 64 a 65 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do obecních zastupitelstev. Je otázka, zda dle Vašeho názoru protiprávní jednání dosahovalo takové intenzity, aby nebylo vyhodnoceno „jen“ jako přestupek, ale již trestný čin.

Dále je třeba uvést, že právní poradna Frank Bold se trestnímu právu obvykle nevěnuje. Chcete-li zvýšit svou pravděpodobnost na úspěch, je vhodné vyhledat služby advokáta. Ten Vás může připravit na podání vysvětlení a promyslet s Vámi také doplnění dalších důkazů. Toto bohužel není v silách naší poradny, jejímž účelem je poskytnout obecné vodítko, jak v dané situaci postupovat.

Průběh trestního řízení

Trestné činy jsou vyšetřovány a posuzovány v průběhu trestního řízení, které je upraveno zákonem č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále „trestní řád“). Trestní řízení zahajuje Policie ČR nebo státní zástupce buď z vlastního podnětu, nebo na základě podaných trestních oznámení. Obecně lze shrnout, že řízení probíhá v pěti fázích (fáze nejsou obligatorní, řízení může skončit již hned ve fázi první):

1. Prověřování (přípravné řízení)

Prověřování je první fází trestního řízení. Policie nebo státní zastupitelství v něm prověřují, jestli je podezření z trestného činu natolik důvodné, aby se pokročilo k další fázi. V rámci prověřování se osoba, na kterou bylo podáno trestní oznámení, nazývá osobou **podezřelou**.

V této fázi může policie předvolávat osoby za účelem podání vysvětlení. Trestní oznámení totiž často neobsahuje všechny potřebné informace, policie tedy může žádat doplnění. Policie také sama shromažďuje materiály. Na základě zajištěných důkazů pak policie rozhodne o dalším postupu: buď zahájí trestní stíhání, nebo řízení usnesením zastaví a případ odloží. Častým důvodem pro nezahájení trestního stíhání je podle § 159a trestního řádu nedostatečné zjištění informací nutných pro zahájení trestního stíhání. Pokud zjištěné skutečnosti naznačují, že obviněný skutečně mohl trestný čin spáchat, zahájí policie trestní stíhání podle § 160 trestního řádu.

2. Vyšetřování

V této fázi se postavení osoby podezřelé mění na osobu **obviněnou**, jelikož již proti ní bylo oficiálně zahájeno trestní stíhání (na rozdíl od předchozí fáze prověřování). Policie shromažďuje další důkazy, které by pomohly objasnit okolnosti spáchání trestného činu. Na činnost policie v této části řízení dohlíží státní zastupitelství. Fáze vyšetřování je ukončena, když státní zástupce shledá shromážděné důkazy za dostatečné a podá obžalobu k příslušnému soudu.

3. Předběžné projednání obžaloby

Tato fáze nemusí nastat vždy, záleží na posouzení soudu. Soud posoudí, jestli obžaloba poskytuje dostatečné množství a druhy důkazů, který postačují k rozhodnutí ve věci. V této fázi může soud vrátit věc státnímu zástupci k došetření, trestní řízení zcela zastavit, nebo nařídit hlavní líčení.

4. Hlavní líčení

Hlavní líčení je stěžejní fází trestního řízení. Postavení osoby obviněné se mění na osobu **obžalovanou**. Soud v ní rozhodne, jestli je obžalovaný vinen z trestného činu, a pokud ano, jaký dostane trest. Do vynesení rozsudku platí pravidlo presumpce neviny, podle něž se na obžalovaného hledí jako na nevinného. Soud rozhoduje pouze o otázce, jestli obžalovaný spáchal čin uvedený v obžalobě, a o jaký trestný čin se jedná. Nemůže rozhodovat o činech spáchaných jinou osobou, případně o jiných činech spáchaných obžalovaným – musí vycházet pouze z obžaloby, předložené státním zástupcem.

Hlavní líčení zpravidla končí rozsudkem (odsuzujícím nebo zprošťujícím viny). V úvahu připadají také alternativní možnosti ukončení řízení jako například uzavření dohody o vině a trestu.

5. Odvolací řízení

Tato fáze nastane, pouze pokud obžalovaný nebo státní zástupce podají odvolání. Odvolací soud pak věc přezkoumá a znovu rozhodne o vině a trestu obžalovaného.

6. Vykonavací řízení

Vykonavací řízení spočívá ve výkonu trestu, který soud uložil, například ve výkonu trestu odnětí svobody nebo peněžitého trestu.

Role osoby, která podala trestní oznámení, se projevuje především v první fázi trestního řízení. V této fázi sice shromažďuje důkazy policie, ale tvrzení uvedená v trestním oznámení nebo následném vysvětlení mohou být velmi důležitá. Poté, co je zahájeno trestní stíhání, může být podatel trestního oznámení označen jako svědek. **Stranami v trestním řízení jsou však dále především obžalovaný a státní zástupce, který hájí veřejný zájem** (ve Vašem případě zájem na konání demokratických voleb).

Váš případ se nyní nachází ve fázi přípravného řízení. Policie shromažďuje důkazy a požaduje vysvětlení, aby mohla rozhodnout o zahájení trestního stíhání. Konečné rozhodnutí o zahájení trestního stíhání nebo jeho zastavení je v pravomoci policie (či státního zastupitelství). Tyto orgány mají také dostatek vyšetřovacích pravomocí k získání relevantních informací. Vy můžete pouze ve vyjádření označit důkazy, které podle Vás naznačují spáchání trestného činu. Pokud orgány dospějí k závěru, že se o trestný čin skutečně jedná, je v jejich pravomoci trestný čin rovněž překvalifikovat na jiný trestný čin (než jaký jste prve navrhol) podle vyšetřených skutkových okolností. O tom, že byl skutečně trestný čin spáchán a jaký trest bude za něj uložen, je nakonec pouze v pravomoci soudu.

Samotný obsah trestního oznámení nedokážeme posoudit bez znalosti případu. V každém případě je na Vás, abyste poskytl co nejvíce důkazů, že došlo k protiprávnímu jednání, které má znaky trestného činu, tj. naplňuje některou ze skutkových podstat trestných činů stanovených v trestním zákoníku. Jakmile se podaří dosáhnout zahájení trestního stíhání, soud již sám posoudí, jestli a o který konkrétní trestný čin se jedná.

Doporučujeme tedy poskytnout policii co nejkonkrétnější vysvětlení. Také doporučujeme zvážit jiné postupy nežli uplatnění trestního práva, například snahu o pozitivní změny ve Vašem městě (zvýšení občanské angažovanosti, založení spolku, medializace problémových kauz apod.), které by Vám pomohly dosáhnout lepších výsledků v dalších volbách.

Zpracováno ke dni 22. 1. 2020.

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků.

Podrobnější informace o tom, jak poradna funguje, si můžete přečíst [ZDE](#).

Podpořte nás svým darem

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství ve veřejném zájmu. Pro zaslání daru můžete využít [dárkový formulář](#).
Děkujeme.

Další tipy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává právní manuály k oblastem, na které se často ptáte. Mohlo by Vás zajímat také

- Manuál [Zastupitelstvo obce a kraje](#)

Dostupný z: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/organy-obce-a-kraje/organy-obce-a-kraje/rada/zastupitelstvo-obce-a-kraje>

- Manuál [Správněprávní, trestní a civilní odpovědnost – kterou zvolit?](#)

Dostupný z: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/odpovednost/skoda-zpusobena-vykonem-verejne-spravy/rada/spravnepravni-trestni-a-civilni-odpovedno>

Nabízíme Vám

Naším cílem je podporovat lidi, kteří se aktivně zajímají o dění kolem sebe – Občany 2.0. Nabízíme jim proto služby nad rámec bezplatného právního poradenství. Z Vašeho dotazu jsme nabyli dojmu, že právě Vy do kategorie Občan 2.0 patříte, neboť se aktivně zajímáte o dění ve svém okolí a informujete o něm ostatní občany.

[Staňte se proto i Vy Občanem 2.0](#) a připojte se tak ke stovkám Občanů 2.0 z celé České republiky, kteří se různým způsobem a podle svých možností zapojují do veřejného života.